

PRAVILNIK O KATEGORIJAH ŠZS

V tem pravilniku se on, posameznik, igralec, šahist, član smiselno nanaša tudi na njo, posameznico, igralko, šahistko in članico.

1. Stopnje kategorij

1. člen

Vsak registrirani član Šahovske zveze Slovenije (ŠZS) se kategorizira in doseže ustrezno kategorijo ali naslov samo na podlagi svojih rezultatov na turnirjih in tekmovanjih v Sloveniji, kakor predvideva ta pravilnik.

Na turnirjih in tekmovanjih v tujini je mogoče osvojiti slovenske kategorije in naslove le po predhodni najavi. Izjemoma je na turnirjih v tujini mogoče osvojiti naslov slovenskega šahovskega mojstra po določilih tega pravilnika.

2. člen

Stopnje kategorij za šahiste od najnižje navgor so:

- igralec brez kategorije (brezkategornik),
- igralec IV. kategorije (četrtekategornik),
- igralec III. kategorije (tretjekategornik),
- igralec II. kategorije (drugokategornik),
- igralec I. kategorije (prvokategornik),
- mojstrski kandidat,
- slovenski mojster.

Stopnje mednarodnih kategorij oziroma naslovov od najnižjega navzgor so:

- mojstrski kandidat,
- mojster FIDE,
- mednarodni mojster,
- velemojster.

Naslov mojstra FIDE je na mešanih turnirjih in pri vrstnem redu igralcev v ekipi na moštvenih tekmovanjih enakovreden naslovu slovenskega mojstra, medtem ko sta naslova mednarodnega mojstra in velemojstra po stopnji nad naslovom slovenskega mojstra.

3. člen

Stopnje kategorij za šahistke od najnižje navzgor so:

- igralka brez kategorije (brezkategornica),
- igralka IV. kategorije (četrtekategornica),
- igralka III. kategorije (tretjekategornica),
- igralka II. kategorije (drugokategornica),
- igralka I. kategorije (prvokategornica),
- mojstrska kandidatka,
- slovenska mojstrica.

Stopnje mednarodnih kategorij oziroma naslovov od najnižjega navzgor so:

- mojstrska kandidatka,
- mojstrica FIDE,
- mednarodna mojstrica,
- velemojstrica.

Naslov mojstrice FIDE je na mešanih turnirjih in pri vrstnem redu igralk v ekipi na moštvenih tekmovanjih enakovreden naslovu slovenske mojstrice, medtem ko sta naslova mednarodne mojstrice in velemojstrice po stopnji nad naslovom slovenske mojstrice.

4. člen

Vsi osvojeni mednarodni naslovi, slovenski naslovi in kategorije so trajni. Imetnik nacionalnega naslova lahko na podlagi sklepa Disciplinske komisije izgubi nacionalni naslov ali kategorijo, če svoj naslov oziroma kategorijo zlorablja v nasprotju z načeli šahovske etike.

5. člen

Kadar sodeluje šahistka na moškem turnirju, se njena kategorija računa takole: če ima samo žensko kategorijo, se njena kategorija prevede v eno stopnjo nižjo moško kategorijo (npr. mojstrska kandidatka se računa kot I. kategornik). Igralka s IV. kategorijo se prevede v brezkatgornika.

6. člen

Kadar sodeluje šahistka na moškem turnirju, lahko osvoji tudi žensko kategorijo. Šahistki, ki osvoji moško kategorijo se prizna, da je osvojila tudi žensko kategorijo za eno stopnjo višjo od moške kategorije (npr. šahistka, ki osvoji I. moško kategorijo, se hkrati prizna tudi osvojitev ženskega MK).

7. člen

Kadar sodelujejo na domačih turnirjih tuji igralci, se računajo po svojih mednarodnih naslovih (velemojster, mednarodni mojster, mojster FIDE). V kolikor nimajo mednarodnih naslovov, so pa v svoji državi nosilci naslova nacionalnega mojstra ali mojstrskega kandidata, se izenačijo z našimi igralci, ki so nosilci teh naslovov. Vsem drugim se kategorije pretvorijo glede na FIDE rating za standardni šah po 25. členu tega pravilnika.

8. člen

Pravilnik o kategorizaciji se uporablja na kategoriških turnirjih posameznikov (turnirji z igralci iste kategorije), mešanih turnirjih (turnirji z igralci različnih kategorij) in na prvenstvenih moštvenih tekmovanjih po Bergerjevem sistemu, švicarskem sistemu ali z igranjem dvobojev v več krajih. Dodelitev kategorije na podlagi rezultata na turnirju po švicarskem sistemu ali na prvenstvenem moštvenem tekmovanju se opravi na osebno zahtevo igralca. V zahtevku je treba navesti: tekmovanje, imena igralcev, s katerimi je igral, njihove kategorije in posamezne dosežene rezultate.

2. Kategoriški turnirji

9. člen

Kategoriški turnir je turnir, na katerem sodelujejo igralci iste kategorije.

10. člen

Na kategoriškem turnirju je mogoče osvojiti samo prvo višjo kategorijo (razen naslova mojstra), če turnir izpolnjuje naslednje pogoje:

1. turnir mora imeti najmanj 10 igralcev, če poteka po Bergerjevem sistemu, oziroma 9 kol, če poteka po švicarskem sistemu,
2. za osvojitev naslova mojstrskega kandidata ter I. in II. kategorije tempo igranja ne sme biti hitrejši kakor 2 uri za vsakega igralca, za osvojitev III. in IV. kategorije pa tempo ne sme biti hitrejši od 1 ure za vsakega igralca.
Pri igralnih časih, kjer se dodaja čas na odigrano potezo, se igralni čas izračuna na osnovi partije s 60 potezami.

11. člen

Kriteriji za osvojitev kategorij na kategoriških turnirjih šahistov in šahistk so naslednji:

- na turnirju brezkatégornikov, prva peterica osvoji IV. kategorijo,
- na turnirju četrtokategorínikov, prvi štírije osvojíjo III. kategoríjo,
- na turnirju tretjekategorínikov, prvi tríje osvojíjo II. kategoríjo,
- na turnirju drugokategorínikov, prva dva osvojíta I. kategoríjo,
- na turnirju prvokategorínikov, prvi osvojí naslov mojstrskega kandidata.

12. člen

O vrstnem redu pri delitvi kritíčnih mest na kategoriškem turnirju odločajo kriteríji v skladu z veljavnim Tekmovalnim pravilnikom za posamična prvenstva Šahovske zveze Slovenije.

13. člen

Izjemoma glede na 10. člen osvoji (če teh naslovov in kategorij še nimajo):

- a) naslov mojstrskega kandidata: mladinski prvak Slovenije v kategoriji do 16, 18 in 20 let ter zmagovalec kvalifikacij za državno prvenstvo v moški in ženski konkurenci,
- b) I. kategorijo: prvak Slovenije do 15, 14 let,
- c) II. kategorijo: prvak Slovenije v kategoriji do 12, 10 in 9 let ter regionalni prvaki v kategoriji do 15 in 14 let,
- d) III. kategorijo prvak Slovenije do 8 let ter regionalni prvaki v kategoriji do 12 ter občinski oz. območni prvaki do 15 in 12 let,
- e) IV. kategorijo pa občinski oz. območni prvaki v vseh starostnih kategorijah do 12 let.

Za osvojitev kategorije po tem členu mora na turnirju sodelovati vsaj 6 igralcev v kategoriji, da se lahko dodeli kategorija ob osvojitvi primernege mesta.

3. Mešani turnirji

14. člen

Mešani turnirji so tisti turnirji, na katerih sodelujejo igralci različnih kategorij.

15. člen

Na mešanem turnirju je mogoče osvojiti, z izjemo mojstrskega naslova, kategorijo, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

1. turnir mora imeti najmanj 10 igralcev, kadar poteka po Bergerjevem sistemu, oziroma 9 kol, kadar poteka po švicarskem ali kakem drugem sistemu. Igralec mora odigrati najmanj 9 partij na enem turnirju ali eni ligi. Računa se, da ima turnir toliko udeležencev, kolikor jih je začelo igrati. Če ima igralec v primeru izstopa kakega igralca manj kakor 9 odigranih partij, se mu norma za določena kategorijo prizna, če jo je izpolnil z manjšim številom partij in je bila norma izračunana tako, kakor da je manjkajoče partije izgubil. Za izpolnitev pogojev se upošteva tudi združitev rezultatov iz dveh zaporednih lig in sicer 9 zaporednih partij, vendar le v ligah, ki ne štejejo 9 ali več kol.
2. za osvojitve naslova mojstrskega kandidata tempo igre ne sme biti hitrejši kakor 2 uri na igralca, razen v članskih ligah, kjer se upošteva rezultat ne glede na igralni čas, za osvojitve ostalih nižjih kategorij pa igralni čas ne sme biti krajši od 1 ure za igralca na partijo;
3. da bi igralec osvojil določeno kategorijo, mora najmanj 9 njegovih nasprotnikov imeti kategorije, ki so višje ali enake za dve stopnji nižji kategoriji od tiste, ki naj bi bila osvojena. Npr. na turnirju s 14 igralci ali na turnirju po švicarskem sistemu s 13 koli lahko igralec osvoji naslov mojstrskega kandidata, če je imel najmanj 9 igralcev z II. ali višjo kategorijo (od tega vsaj štiri MK ali več), preostali igralci pa imajo lahko katerokoli nižjo kategorijo, ne smejo pa biti brezkatégorniki;
4. da bi igralec lahko osvojil določeno kategorijo, mora na tekmovanju po Bergerjevem (krožnem) sistemu najmanj tretjina udeležencev imeti to ali višjo kategorijo, pri tekmovanju po švicarskem sistemu in na moštvenih tekmovanjih pa najmanj tretjina udeležencev njegovega turnirja, s tem da se kot udeleženci turnirja štejejo vsi njegovi nasprotniki in on;
5. igralec lahko osvoji samo za dve stopnji višjo kategorijo od svoje (npr. za osvojitve mojstrskega kandidata mora igralec imeti vsaj II. kategorijo).
6. turnir oziroma moštveno tekmovanje mora biti etapa, oziroma sestavni del ciklusa prvenstva Slovenije.

V tekmovanje za državno prvenstvo sodijo vsi mešani turnirji in moštvene lige, na katerih se najuspešnejši igralci oz. moštva kvalificirajo za višji rang tekmovanja v ciklusu prvenstva Slovenije (od klubskih prvenstev do šampionata oz. državne lige).

16. člen

Turnir, ki ni v okviru prvenstva Slovenije in služi samo za doseganje II. ali višje kategorije, mora poleg pogojev iz 15. člena izpolnjevati še naslednje pogoje:

1. pri tekmovanju po Bergerjevem sistemu smeta biti iz istega kluba največ dve tretjini udeležencev, pri tekmovanju po švicarskem sistemu in na moštvenih tekmovanjih pa največ dve tretjini udeležencev igralčevega individualnega turnirja.
2. za tak turnir je potrebno posebno dovoljenje pristojne komisije.

17. člen

Igralec osvoji prvo višjo kategorijo (izvemši naslov mojstra, za katerega veljajo posebna določila), če doseže potrebno število točk po naslednjem seštevku:

- 100% točk proti igralcem nižjih kategorij, 75% točk proti igralcem svoje kategorije, 55% točk proti igralcem prve višje kategorije, 40% točk proti igralcem druge višje kategorije in naprej.
- Kadar doseže igralec prvo višjo kategorijo s številom ročk, izračunanim po tem kriteriju, osvoji taisto kategorijo tudi igralec prve nižje kategorije, če osvoji enako število točk.

18. člen

Kadar na mešanem turnirju ni udeležencev s prvo nižjo kategorijo od tiste, ki jo je mogoče osvojiti, potem se norma izračuna tako, da se en igralec iz kategorije, za katero se norma izračunava, fiktivno prevede v prvo naslednjo nižjo kategorijo in se kriterij, izračunan po 17. členu, zmanjša za 0.20 točke ali pa se en igralec nižje kategorije fiktivno prevede v kategorijo, za katero se izračunava norma in se tedaj kriterij, izračunan po 17. členu, poveča za 0.25 točke.

Primer: Na mešanem turnirju, na katerem sodeluje 5 MK in 5 igralcev II. kategorije, izračunamo normo za osvojitev naslova MK tako, da enega MK fiktivno prevedemo v prvokategornika in število točk, izračunano po 17. členu, zmanjšamo za 0.20 točke, torej: $4 \times 55\% + 5 \times 100\% - 0.20 = 7$ točk; ali pa enega igralca II. kategorije fiktivno prevedemo v igralca I. kategorije in število točk, izračunano po 17. členu, povečamo za 0.25 točke, torej: $5 \times 55\% + 4 \times 100\% + 0.25 = 7$ točk.

19. člen

Na turnirju po švicarskem sistemu, kakor tudi na moštvenih tekmovanjih se vsak igralec kategorizira na podlagi svojega individualnega turnirja in se za udeležence turnirja štejejo on in vsi nasprotniki, s katerimi je igral. Vsa druga določila za kategorizacijo so enaka kakor za turnirje po Bergerjevem sistemu.

20. člen

Kategorizacija igralca, ki je osvojil kategorijo na turnirju po švicarskem sistemu ali na moštvenem tekmovanju, se opravi na zahtevo tega igralca, matičnega kluba ali sodnika (oz. starša za mladoletne osebe) in se predloži komisiji pristojni za registracijo in kategorizacijo ŠZS najpozneje mesec dni po končanem turnirju.

4. Izguba kategorije

21. člen

Na vsakem turnirju, ki izpolnjuje pogoje za kategorizacijo in je na njem mogoče osvojiti katerokoli kategorijo (izjema so moštvena tekmovanja), lahko igralec izgubi svojo kategorijo in pade v prvo nižjo, kadar doseže manj kakor 50% točk, potrebnih za osvojitev njegove kategorije (slaba uvrstitev). Na kategoriškem turnirju igralec izgubi svojo kategorijo, kadar doseže manj kot 25% možnih točk. Igralec ne izgubi kategorije po navedenih kriterijih, če je že dopolnil 45 let, šahistke pa 40 let.

22. člen

Kadar igralec izstopi s turnirja po Bergerjevem sistemu iz opravičljivih razlogov, pa ni dosegel 50% točk, potrebnih za osvojitev njegove kategorije, odloča o izgubi kategorije komisija pristojna za registracijo in kategorizacijo ŠZS. Kadar igralec iz neopravičljivih razlogov izstopi s turnirja po švicarskem sistemu, se mu obračunajo kot izgubljene vse ostale partije s fiktivnimi nasprotniki, s katerimi ni igral, dokler je še

sodeloval na turnirju in ki imajo najnižjo kategorijo, vendar ne nižje kot dve stopnji od njegove ter se mu napodlagi teh nasprotnikov izračuna morebitna slaba uvrstitev.

5. Osvajanje kategorij na osnovi slovenskega enotnega ratinga ali FIDE ratinga za standardni šah

23. člen

Osvajanje IV., III. in II. kategorije je možno na osnovi doseženega slovenskega enotnega ratinga ali FIDE ratinga za standardni šah.

Osvajanje I. kategorije in naziva MK je možno na osnovi doseženega FIDE ratinga za standardni šah.

24. člen

Osvajanje kategorij (IV, III, II, I, MK) je možno, če je igralec v preteklem obdobju enega leta odigral najmanj 9 ratingiranih partij s tempom za standardni šah.

25. člen

Rating potreben za osvajanje moških kategorij:

- mojstrski kandidat (MK) 2150
- I. kategorija 2000
- II. kategorija 1800
- III. kategorija 1600
- IV. kategorija 1400

Rating potreben za osvajanje ženskih kategorij:

- mojstrska kandidatka (wMK) 2000
- wI. kategorija 1800
- wII. kategorija 1600
- wIII. kategorija 1400
- wIV. kategorija 1300

Igralec sam zaprosi za osvojitvev kategorije na podlagi doseženega ratinga.

6. Osvojitvev naslova slovenskega šahovskega mojstra

26. člen

Naslov slovenskega šahovskega mojstra je mogoče osvojiti:

- a. na članskem šampionatu Slovenije z osvojitvijo prvega mesta,
- b. na mednarodnih in domačih turnirjih z osvojitvijo norme za mednarodnega mojstra ali velemojstra po Pravilniku FIDE o mednarodnih naslovih.
- c. na turnirju mojstrskih kandidatov, ki mora izpolnjevati pogoje določene v 27. členu tega pravilnika.
- d. na osnovi FIDE ratinga za standardni šah, če pridobi rating 2300 točk ali več.

Domači turnir je turnir, na katerem sodelujejo samo domači igralci, kakor tudi turnir z nekaj tujimi igralci, ki pa jih je premalo za rang mednarodnega turnirja.

27. člen

Turnir mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- 10 igralcev/9 kol ali več,
- udeleženci morajo biti iz najmanj treh različnih klubov regij,
- tretjina igralcev ali več mora biti iz drugih klubov regij,
- tempo igre ne sme biti hitrejši kakor 40 potez v dveh urah z dodatkom 1 ure do konca partije na igralca.
- minimalni povprečni FIDE rating za standardni šah turnirja mora biti 2200 točk (pri ženskah: 2050).

Če so vsi pogoji izpolnjeni, igralec osvoji naslov šahovskega mojstra z osvojitvijo prvega mesta. V primeru delitve prvega mesta se upoštevajo kriteriji, ki veljajo za kategoriške turnirje (člen 12).

7. Osvojitve naslova slovenske šahovske mojstrice

28. člen

Naslov slovenske šahovske mojstrice je mogoče osvojiti:

- na ženskem šampionatu Slovenije z osvojitvijo prvega mesta,
- na mednarodnih in domačih turnirjih z osvojitvijo norme za mednarodno mojstrico ali velemojstrico po Pravilniku FIDE o mednarodnih naslovih. Za izpolnitev pogojev se upošteva tudi združitev rezultatov iz dveh zaporednih lig in sicer 9 zaporednih partij, vendar le v ligah, ki ne štejejo 9 ali več kol.
- na turnirju mojstrskih kandidatk, ki mora izpolnjevati pogoje določene v 27. členu tega pravilnika.
- na osnovi FIDE ratinga za standardni šah, če pridobi rating 2100 točk ali več.
- z osvojitvijo naslova mojstrskega kandidata na moškem ali mešanem turnirju.

8. Osvajanje šahovskih kategorij na osnovi zmogljivostnega ratinga

29. člen

Kategorija	najnižji dovoljeni povprečni rating (Rc)	Rp	min. partij
MK	1950	2200	9
I	1800	2050	9
II	1600	1850	9
III		1650	9
IV		1450	9

- V primeru Bye ali 1 neodigrane partije (višja sila) se šteje, da je igralec, ki osvaja, izgubil z igralcem z najnižjim dovoljenim povprečnim ratingom.
- Izračuni za osvajanje IV., III. in II. kategorije so lahko na osnovi slovenskega enotnega ratinga za partije s tempom za standardni šah ali FIDE ratinga za standardni šah (vendar cel izračun z istim ratingom, ne mešano).

- Izračuni za osvajanje I. kategorije in naziva MK so na osnovi FIDE ratinga za standardni šah.

30. člen

Pri izračunavanju števila točk (norm za osvojitev kategorij in slabo uvrstitev) se zaokrožitev opravi šele na koncu računske operacije in to vselej navzgor (do polovice, oz. cele točke), z izjemo pri številu točk, če je preostanek manjši ali enak 0.05, se zaokroži navzdol na celo oziroma polovico točke.

31. člen

Partije dobljene s kontumacem, veljajo za osvojitev kategorije in slabo uvrstitev samo na podlagi odločitve komisije pristojne za registracijo in kategorizacijo ŠZS, ki oceni vsak primer posebej.

32. člen

Za dodelitev naslova mojstrskega kandidata ter I. in II. kategorije je pristojna komisija, pristojna za registracijo in kategorizacijo ŠZS, za III. in IV. kategorijo pa klubi.

33. člen

Da bi bil turnir kategoriziran, mora organizator najpozneje mesec dni po končanem turnirju poslati pristojni komisiji vso potrebno dokumentacijo (poročilo sodnika, turnirsko tabelo z vsemi potrebnimi podatki). Osvojena kategorija velja od dneva, ko jo je registrirala pristojna komisija.

34. člen

Proti neustrezno podeljeni kategoriji se lahko vsak igralec pritoži komisiji pristojni za registracijo in kategorizacijo.

8. Prehodne določbe

35. člen

Ta pravilnik je bil sprejet na konferenci ŠZS 7.12.1991 na Vrhniki in dopolnjen na 23. občnem zboru 14.2.1998 v Mariboru, na 25. Občnem zboru 18.3.2000, 29. Občnem zboru 2004, 33. Občnem zboru 29.3.2008, 37. Občnem zboru 31.3.2012 v Ljubljani, 38. Občnem zboru 6.4.2013 v Šentjurju in 42. Občnem zboru 27.05.2017 v Ljubljani ter prične veljati takoj.

36. člen

Dopolnitve in spremembe Pravilnika o kategorijah ŠZS je sprejel Upravni odbor ŠZS dne 9.9.2019 ter začnejo veljati takoj.